

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОГРАМСКА И БУЏЕТСКА РЕАЛИЗАЦИЈА

на

Програмата за активна здравствена заштита на мајките и децата 2017

1. Опис на постигнувања

- Краток статистички приказ на движењето на новороденчката и матерналната смртност во одреден временски период генерално за целокупното население;
- Краток статистички приказ на движењето на новороденчката и матерналната смртност во одреден временски период кај ранливите категории на граѓани;

Индикатор	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Разлика 2015/2016
Број на живородени деца	24296	22770	23568	23138	23767	23075	23002	
Матернална смртност (на 100.000 живородени)	8,2	4.4	4.2	4.3	12.7	-	-	
Перинатална смртност (на 1000 родени)	12,6	12.3	12.8	14.3	12,7	12.8	16.0	
Доенечка смртност (на 1000 живородени)	7,6	7.5	9,7	10.2	9,9	8.6	11.9	
Смртност на деца под 5 години (на 1000 живородени)	8,3	8.6	11.0	11.3	10,7	9.7	13.1	
% на живородени со ТТ под 2500 грама	7,8	7.0	7,2	7.4	7,2	7.6	8.2	

Смртност на мајката поради матернални причини – (причини поврзани со бременоста, породувањето и пуерпериумот) изразена како број на смртни случаи на 100.000 раѓања, е индикатор кој го претставува ризикот од смрт асоциран со матерналните причини.

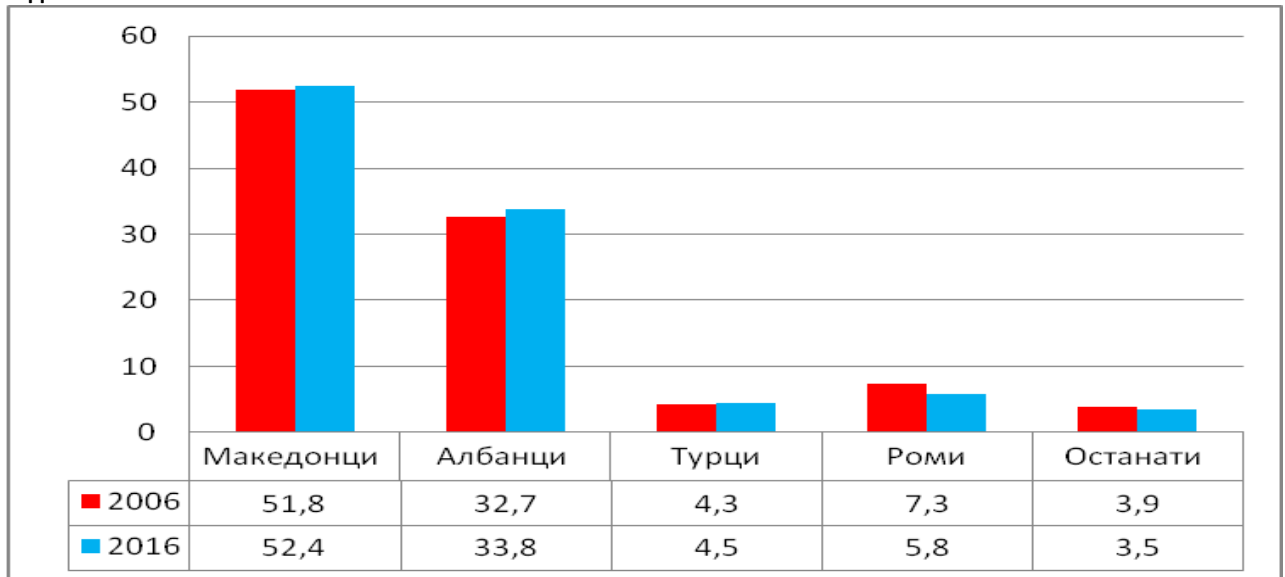
Доеначката смртност се користи како **клучен индикатор** за мерење на севкупното здравје на децата и целата популација. Доенечката смртност или смртноста на децата до 1 година во изминативе години во Р. Македонија генерално има надолен тренд, но покажува повремени варијации. Во 2014 година изнесува 9,9 на 1000 живородени (во 2013 година изнесувала 10,2, во 2012 – 9,8, во 2011 – 7,5). **2016** година постои пораст и изнесува 11.9 на 1000 живородени.

Дизагрегацијата на овој индикатор според социо-демографските особини на мајката покажува диспратитети во однос на, етничката припадност, степенот на образование на мајката и возрастната структура. Таа е повисока кај мајките кај одредени етникуми, особено кај Ромската популација, кај

мајките без или со нисок степен на образование и кај мајките помлади од 10 и постари од 40 години. Но однос на возраста на мајката, највисока е кај мајки постари од 40 години (13,5) и помлади ид 20 години (14,6).

Анализата на стапката на смртноста на доенчињата според етничка припадност на мајката во 2016 година покажува разлики, најниска е стапката кај Турците, а највисока е кај Ромите.

Стапка на доенечка смртност според етничка припадност на мајката на умереното доече во 2006- 2016 година

Основни карактеристики на смртноста на доенчињата во Р.Македонија во однос на социо-демографските собини на мајката се:

- регионална разлика
- етничка разлика
- разлики во образовната структура на мајката
- разлики во однос на возраста на мајката

Активностите предвидени со Програмата за активна здравствена заштита на мајките и децата за 2017 година се во главно групирани во 5 категории:

1. Активности за мониторирање на здравствениот статус на мајките и децата и проценка на ефикасноста и достапноста на здравствените сервиси опфаќаат

- Стручно-методолошки надзор-теренски посети за мониторинг на работата на превентивните тимови, поливалентната патронажна служба и Ромските здравствени медијатори;

- Функционирање на Државен центар за репродуктивно здравје; Стручно-методолошка помош од страна на Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство на породилиштата низ државата; Изработка на софтвер за внес на податоци и Подготовка на Перинатален Извештај.

- Евидентирање на податоци за секоја смртност на доенче и родилка од страна на здравствените установи и достава до Државен центар за репродуктивно здравје;
- Собирање, обработка и анализа на доставените податоци од породилиштата за перинатална грижа од страна на Државен центар за репродуктивно здравје во соработка со Завод за здравствена заштита на мајки и деца и задолжително доставување на квартални извештаи до Комитетот за безбедно мајчинство при Министерство за здравство.

2. Активности за здравствена промоција и унапредување на здравственото однесување опфаќаат

Едукација на населението и промотивни кампањи

-Промоција на Европската недела на имунизација, вклучително локални активности фокусирани на ромските заедници и руралните средини,

-Промоција на Светската Недела на доење

Психофизичка подготовка на бремени

- Организирање на јога вежби за бремени

3. Јакнење на капацитетите на здравствени работници кои обезбедуваат здравствена заштита на деца и жени во репродуктивен период опфаќаат

- јакнење на капацитети на ОБ Струмица со распоредување, доктор на медицина со лиценца за работа од областа на гинекологијата и акушерството и медицинска сестра/акушерка, еднаш во неделата да вршат здравствена дејност на ниво на примарна здравствена заштита во ординација за гинекологијата и акушерството на подрачјето на општина НОВО СЕЛО,

- јакнење на капацитети на СГАБ Чаир - Скопје со распоредување, доктор на медицина со лиценца за работа од областа на гинекологијата и акушерството и медицинска сестра/акушерка, еднаш во неделата да вршат здравствена дејност на ниво на примарна здравствена заштита во ординација за гинекологијата и акушерството на подрачјето на општина Шутка,

-Регионални работилници за патронажната служба и Ромските здравствени медијатори за семејно планирање со цел јакнење на нивните капацитети за информирање и советување на жените во репродуктивен период за значењето и бенефитот од семејното планирање како дел од безбедното мајчинство со акцент на жените кои имаат отежнат пристап, (жените од руралните подрачја, жените Ромки);

- Регионални работилници за здравствени работници – од превентивните тимови и од породилиштата за советување за доење.

4. Активности за рана детекција на заболувања кај новороденчињата, доенчињата и малите деца опфаќаат

- Спроведување на тиреоиден скрининг кај сите новородени деца во Република Македонија,

- Детектирање на метаболни болести како селективен скрининг по индикација кај 2000 деца кои амбулантски и хоспитално се третираат на Клиника за детски болести,

5. Јакнење на интерсекторска соработка и соработка со локалната заедница опфаќаат

- Одржување на работилница за претставување на активностите на оваа програма, за мајки и деца на потенцијалните партнери во реализација на оваа програмата особено во работата со ранливите групи до кои е потешко да се пристапи,

- одржување на координативни состаноци со претставници од единиците на локалната самоуправа, граѓански здруженија, претставници на ромски заедници, ромски невладини организации, женски организации, ОН организации, УНФПА, Светската здравствена организација и УНИЦЕФ.

Наративен извештај :

Во тек на 2017 година се реализирани следниве активности од предвидените во Програмата :

Активности за мониторирање на здравствениот статус на мајките и децата и проценка на ефикасноста и достапноста на здравствените сервиси:

- **спроведени се 4** Стручно-методолошки надзор-теренски посети за мониторинг на работата на превентивните тимови, поливалентната патронажна служба и Ромските здравствени медијатори;

- Функционирање на Државен центар за репродуктивно здравје преку Стручно-методолошка помош од страна на Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство на породилиштата низ државата; Подготовка на Перинатален Извештај за 2017 година

Активности за здравствена промоција и унапредување на здравственото однесување:

Едукација на населението и промотивни кампањи

-Промоција на Европската недела на имунизација, вклучително локални активности фокусирани на ромските заедници и руралните средини – одбележана е Европската Недела на имунизација

-Промоција на Светската Недела на доење - подготвен Акциски план за поддршка на доење

Психофизичка подготовка на бремени преку Организирање на Јога вежби за бремени во четири града низ државата Јога курсевите за бремени жени се одржуваа во Скопје, Штип, Битола и Прилеп по два часа неделно. Јакнење на капацитетите на здравствени работници кои обезбедуваат здравствена заштита на деца и жени во репродуктивен период:

- јакнење на капацитети на ОБ Струмица со распоредување, доктор на медицина со лиценца за работа од областа на гинекологијата и акушерството и медицинска сестра/акушерка, еднаш во неделата да вршат здравствена дејност на ниво на примарна здравствена заштита во ординација за гинекологијата и акушерството на подрачјето на општина НОВО СЕЛО, преку пружање на услуги во тек на 48 недели од страна на тим гинеколог и сестра/акушерка. Квалитативна анализа за број на опфатени не е доставен од причина што не е дефинирано во Програмата и индикаторот е по недели посета на тим .

- јакнење на капацитети на СГАБ Чаир - Скопје со распоредување, доктор на медицина со лиценца за работа од областа на гинекологијата и акушерството и медицинска сестра/акушерка, еднаш во неделата да вршат здравствена дејност на ниво на примарна здравствена заштита во ординација за гинекологијата и акушерството на подрачјето на општина Шутка, преку пружање на услуги во тек на **24** недели од страна на тим гинеколог и сестра/акушерка . Квалитативна анализа за број на опфатени не е доставен од причина што не е дефинирано во Програмата и индикаторот е по недели посета на тим .

- одржани се 2 Регионални работилници за патронажната служба и Ромските здравствени медијатори за семејно планирање со цел јакнење на нивните капацитети за информирање и советување на жените во репродуктивен период за значењето и бенефитот од семејното планирање како дел од безбедното мајчинство со акцент на жените кои имаат отежнат пристап, (жените од руралните подрачја, жените Ромки); Бидејќи индикатор е број на работилници и тука не располагаме со детални информации околу број на патронажни итд...

- одржани се 2 Регионални работилници за здравствени работници – од превентивните тимови и од породилиштата за советување за доење. Бидејќи индикатор е број на работилници и тука не располагаме со детални информации околу број на патронажни итд...

Активности за рана детекција на заболувања кај новороденчињата, доенчињата и малите деца:

- Спроведување на тироиден скрининг кај сите новородени деца во Република Македонија, 25.000 Оваа бројка е земена како највисока со цел опфат на сите новородени .

- Детектирање на метаболни болести како селективен скрининг по индикација кај 2.000 деца кои амбулантски и хоспитално се третираат на Клиника за детски болести, Бројот е согласно препораките од Стручните лица од Клиниката за детски болести.

Јакнење на интерсекторска соработка и соработка со локалната заедница

- одржани се 2 координативни состаноци со претставници од јавните здравствени установи, граѓански здруженија, претставници на ромски заедници, ромски невладини организации, женски организации, ОН организации, УНФПА, Светската здравствена организација и УНИЦЕФ во насока на планирање на идни активности. Не располагаме со листа на учесници а присутни биле сите извршители на програмата во дел на јаво здравствени установи УНФПА претставник, претставник од Астарт ЗГ и ЕСЕ

2. Извештај за програмска и буџетска реализација

	Активности	Извршител	Количина	Цена	Вкупно	Реализирани активности	Потрошени средства
1.	Тиреоиден скрининг на сите новородени деца	Универзитетска клиника за детски болести	25.000	120,00	3.000.000,00	100%	3.000.000,00
2.	Детектирање на метаболни болести како селективен скрининг по индикација	Универзитетска клиника за детски болести	2.000	/	2.000.000,00	100%	2.000.000,00
3.	Фолна киселина за секоја бремена	Министерство за здравство Здравствени домови	25.000	/	100.000,00	100%	100.000,00
4.	Државен центар за репродуктивно здравје Национален координатор (12x6.000 денари) 25 медицински сестри / акушерки во породилишта за внесување на податоците (12x3.000 денари за секоја акушерка/медицинска сестра)	Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство и породилиштата низ државата 16 Општи болници вклучувајќи ги и приватните породилишта	1	1.000.000,00	1.000.000,00	100%	1.000.000,00
5.	Зајакнување на капацитети на ОБ Струмица со распоредување, доктор на медицина со лиценца за работа од областа на	Општа болница Струмица	24 недели	10.000	240.000,00	100%	240.000,00

	гинекологијата и акушерството и медицинска сестра/акушерка, еднаш во неделата да вршат здравствена дејност на ниво на примарна здравствена заштита во ординација за гинекологијата и акушерството на подрачјето на општина НОВО СЕЛО						
6.	Зајакнување на капацитети на СГАБ Чаир- Скопје со распоредување, доктор на медицина со лиценца за работа од областа на гинекологијата и акушерството и медицинска сестра/акушерка, еднаш во неделата да вршат здравствена дејност на ниво на примарна здравствена заштита во ординација за гинекологијата и акушерството на подрачјето на општина Шутка	Специјална гинеколошко акушерска болница-Чаир	24 недели	10.000	240.000,00	50%	240.000,00
7.	Регионални работилници за патронажната служба и Ромски здравствени медијатори за семејно планирање и антенатална грижа	Завод за здравствена заштита на мајки и деца/ Здравствен Дом Скопје	2	10.000,00X3 Олуѓе	20.000,00	100%	20.000,00
8.	Регионални работилници за здравствени работници – од породилиштата за советување за доење	Завод за здравствена заштита на мајки и деца/ Здравствен Дом Скопје, Комитет за доење	2	10.000,00X3 Олуѓе	20.000,00	100%	20.000,00
9.	Стручно-методолошки надзор-теренски посети за мониторинг на работата на превентивните тимови, поливалентната патронажна служба и Ромски здравствени медијатори	Завод за здравствена заштита на мајки и деца/ Здравствен Дом Скопје	4	5.000,00	20 000,00	100%	20.000,00

10.	Промоција на Европската недела на имунизација	Министерство за здравство, Завод за здравствена заштита на мајки и деца	1	10.000,00	10.000,00	100%	10.000,00
11.	Промоција на Светската недела на доењето	Министерство за здравство, Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство, Завод за здравствена заштита на мајки и деца	1	10.000,00	10.000,00	100%	10.000,00
12.	Организирање на јога вежби за трудници	Министерство за здравство, Спортски центар Борис Трајковски	/	150.000,00	150.000,00	100%	150.000,00
13.	Организирање на јога вежби за трудници во четири града низ државата	Министерство за здравство Јога сојуз на Македонија	/	150.000,00	150.000,00	100%	150.000,00
14.	Бесплатни прегледи во тек на бременост бесплатно породување за неосигурени бременени	Министерство за здравство, јавни здравствени установи низ државата	/	/	7.540.000,00	100%	7.540.000,00

3. Преглед на исплатени средства по извршители на програмата

Извршител	Износ на исплатени средства
Завод за здравствена заштита на мајки и деца/Здравствен дом Скопје	80.000,00
Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство/ Државен Центар за хумана репродукција	1.000.000,00
Универзитетска клиника за детски болести	5.000.000,00
СГАБ Чаир	240.000,00
Општа болница Струмица	240.000,00
16 Општи болници Клинички болници и Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство Скопје за бесплатни прегледи во тек на бременост	7.540.000,00
Спортски центар Борис Трајковски	150.000,00
Јога сојуз на Македонија	150.000,00

Здравствени домови –фолна киселина	100.000,00
ВКУПНО:	14.500.000,00

Подготвил: Нермина Факовиќ

Одобрил: Прим д-р Зоран Стојановски

Форматот на извештајот за програмска и финансиска реализација на Програмата за активна здравствена заштита на мајки и деца е подготвен во скоп на активностите за Отворено Владино Партнерство усвоени од Владата на РМ, а во насока на унапредување на фискалната транспарентност. Форматот на извештајот е подготвен од Министерството за здравство на РМ и Здружението за еманципација, солидарност и еднаквост на жените – ЕСЕ.